

Gillbergcentrum
Sahlgrenska Akademin

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Familjeaspekter särskilt med avseende på lindring intellektuell funktionsnedsättning

Ida Lindblad, Leg psykolog, Med Dr

Föräldrastöd

- ”Nationell strategi för föräldrastöd” som utformats utifrån förslag i den statliga utredningen Föräldrastöd – en vinst för alla (SOU 2008:131)
- Utredningens definition av föräldrastöd tar sin utgångspunkt i FN:s barnkonvention och innebär att alla föräldrar har rätt till stöd. Föräldrastödet ska bidra till en fördjupad kunskap om barns hälsa, emotionella, kognitiva och sociala utveckling, samt ska stärka föräldrar i sin föräldraroll (SOU 2008:131)

Föräldrar med ESSENCE

- I den statliga föräldrastödsutredningen (SOU 2008:131) konstateras att det finns flera olika föräldragrupper däribland föräldrar med intellektuella funktionshinder, som inte kan tillägna sig det generella föräldrastödet

Definition av Intellectuell funktionsnedsättning (eng. Intellectual Disability) (DSM-5, 2013)

- A. Brister i intellektuell funktion avseende resonerande, problemlösning, planering, abstrakt tänkande, lärande av akademisk kunskap och lärande genom erfarenheter. Vilket mäts både genom klinisk bedömning samt genom användning av standardiserade intelligenstester (IK-värde mellan ca 50-70 (± 5)).
- B. Brister i eller nedsättning av adaptiv funktionsförmåga som får till följd att individen, utan stöd, får begränsningar i det dagliga livet inom områden som; kommunikation, ADL-färdigheter, boende, socialt/interpersonellt, nyttjande av offentliga resurser, målinriktning, studier, arbete, fritid, hälsa och personlig säkerhet
- C. Debut under utvecklingsperioden

DSM-5

”Support is typically needed to raise a family”

Barn till mödrar med intellektuell funktionsnedsättning

Minst 2 per 1 000 födda barn har en förälder med funktionsnedsättning

—————> 4050 barn (0-18 års ålder)

(Weiber et al., 2011, Malmö)

Barn till mödrar med intellektuell funktionsnedsättning

- 45 % av barnen till mödrar med intellektuell funktionsnedsättning var omhandertagna
(Gillberg & Geijer-Karlsson, 1983)
- Ökad risk för barn till föräldrar med intellektuell funktionsnedsättning att bli utsatt för misshandel, försummelse, fysiska och sexuella övergrepp.
(Sullivan & Knutson, 2000)
- För att få hjälp behöver föräldrarna vara medvetna om sina egna behov

Barn till mdrar med intellektuell funktionsnedsattning

En svr grupp att n - frre n hlfte kunde ns (45%)

3/42 (7%) hade avlidit fr 7 rs lder (dodsorsak; prematuritet, hjrtfel, hjrntumr)

11/31 (35%) hade sjlva intellektuell funktionsnedsattning

9/31 (29%) (+sannolikt ytterligare 3) hade ADHD

(Lindblad et al., 2014)

Barn till mödrar med intellektuell funktionsnedsättning

16/31 (52 %) hade inte vuxit upp heltid med sin biologiska mor

5/31 (16 %) hade blivit utsatta för sexuella övergrepp

4/21 (19%) var registrerade inom kriminalvården, av dessa hade samtliga ADHD och missbruksproblem och en hade begått mer än ett brott, dömts till mer än 1 års fängelse och fortsatt begå brott i fängelset

(Lindblad et al., 2014)

Vad vet vi ur ett barnperspektiv?

- Barn till mödrar med intellektuell funktionsnedsättning är i hög utsträckning utsatta för ”double hazards”/dubbla risker – d.v.s. utgör en sårbar grupp med tanke på hög ärftlighet för lindrig intellektuell funktionsnedsättning och annan ESSENCE relaterad problematik men *också* med avseende på ökad risk för social utsatthet
- Kunskap om vuxenlivet (sexualitet, föräldraskap, missbruk etc.) är viktigt – både för att ge ungdomar med lindrig intellektuell funktionsnedsättning strategier för att skydda sig mot negativa händelser men *också* för att kunna ta beslut i livet som vuxen

Stöd till barnen?

- Vems är ansvaret?
- Viktigt med nationell konsensus – och att riktlinjer skapas – för hur stöd skall erbjudas till dessa familjer och till barnen

Vad gör vi ur ett barnperspektiv?

- Internationellt finns det ett flertal föräldrautbildningsprogram för föräldrar med intellektuella funktionsnedsättningar som utvärderats med fokus på föräldrarnas upplevelser

(Feldman, 1998; Tymchuck, 2001; McGaw, 2000; Mildon, 2008)

–PYC (Parenting Young Children)

(Sheila Eyberg och Maurice Feldman)

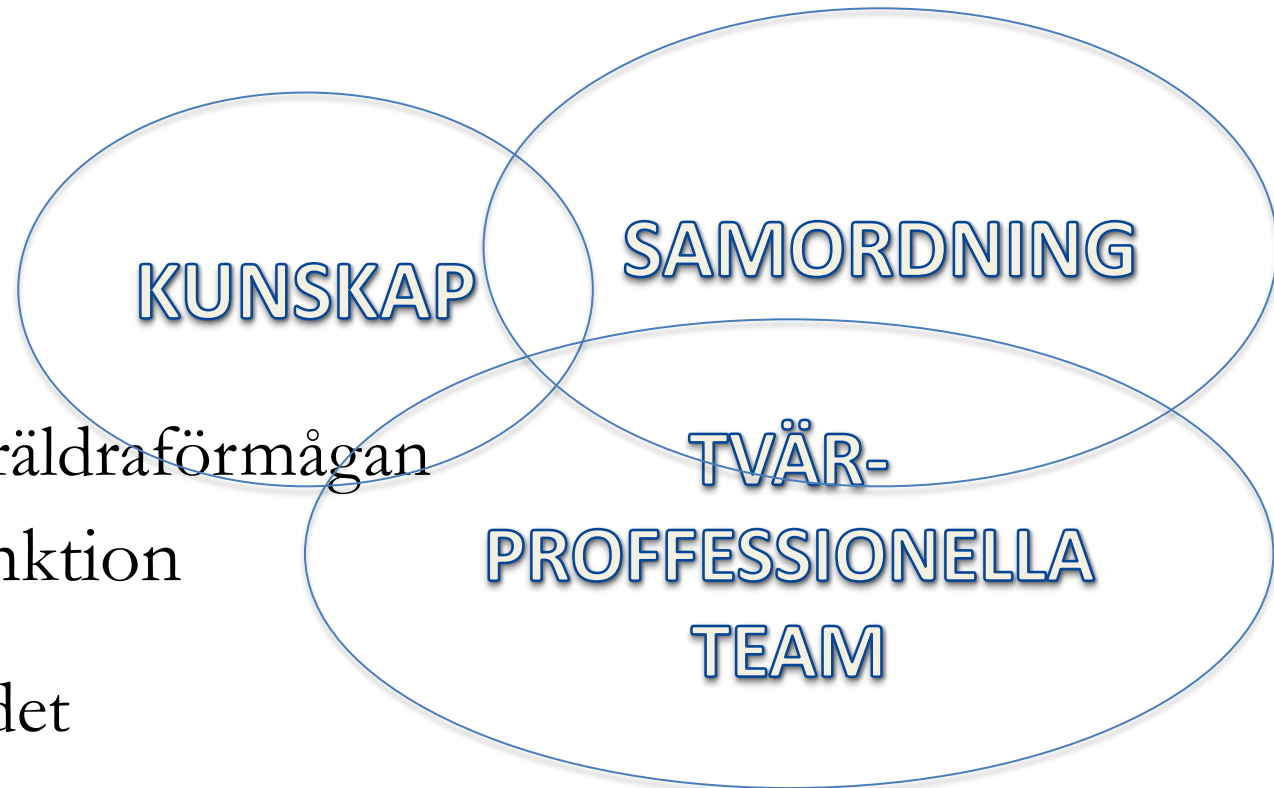

Vad gör vi ur ett barnperspektiv?

- Förebyggande arbete på särgymnasiet
- Barngruppsverksamhet
 - Kunskap-färdighetsträning-tillämpning/rollspel
 - Ej ensamma
 - Lära sig sina rättigheter
 - Berätta (nallekort)
 - Lära sig sina gränser
- Mötesplats för familjen

Riktlinjer

- Tidig upptäckt
- Utredning av föräldraförmågan
 - Adaptiv funktion
- Planering av stödet
- Uppföljning av det planerade och insatta stödet
- Anpassning av stödet utifrån barnets utveckling

Gillbergcentrum
Sahlrenska Akademin

GÖTEBORGS UNIVERSITET

”En förälder måste vara större än
barnets *ALLA* rädslor”

Lisbeth Pipping